

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.411.4.7.2023

Pani
Wanda Czekalska
Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej
w Górze Świętej Małgorzaty
Góra Świętej Małgorzaty 44
99-122 Góra Świętej Małgorzaty

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/23/003 – Funkcjonowanie samorządowych bibliotek publicznych w województwie łódzkim

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 93-106 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Gminna Biblioteka Publiczna w Górze Świętej Małgorzaty, 96-122 Góra Świętej Małgorzaty 44.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wanda Czekalska, Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Górze Świętej Małgorzaty ¹ od 1 stycznia 2017 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Organizacja i realizacja zadań w zakresie zaspokajania potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa i upowszechniania wiedzy oraz kultury.2. Gromadzenie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych.3. Prowadzenie gospodarki finansowej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023 (do 14 grudnia), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Rafał Gorgoń, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/157/2023 z 3 listopada 2023 r. (akta kontroli str. 1)

¹ Dalej: Dyrektor.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Gminna Biblioteka Publiczna w Górze Świętej Małgorzaty⁴ co do zasady prawidłowo organizowała i zapewniała dostęp do zasobów dorobku nauki i kultury.

Biblioteka należycie realizowała zadania w zakresie zaspokajania potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa i upowszechniania wiedzy oraz kultury. W szczególności wypożyczała książki na zewnątrz, dbała o regularne powiększanie księgozbioru o nowości wydawnicze oraz organizowała wydarzenia mające na celu promocję Biblioteki i czytelnictwa.

Sprawozdania statystyczne K-03 za lata 2021 i 2022, choć złożone przez Bibliotekę terminowo, zostały sporządzone nierzetelnie.

Nie wystąpiły ubytki w zbiorach bibliotecznych, w tym także w zakresie materiałów dotyczących wiedzy o własnym regionie. Biblioteka przechowywała i chroniła materiały biblioteczne zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi, a jej pomieszczenia były prawidłowo zabezpieczone przed potencjalnymi zagrożeniami wewnętrznymi i zewnętrznymi, w tym w szczególności przed pożarem.

Biblioteka prawidłowo prowadziła gospodarką finansową w oparciu o plany finansowe opracowane na wszystkie kontrolowane lata i uwzględniające wszystkie źródła przychodów. Biblioteka prawidłowo i terminowo składała organizatorowi półroczne informacje i roczne sprawozdania z wykonania planów finansowych. Dotacje podmiotowe i celowe, stanowiące dominujące źródło przychodów Biblioteki, były wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i prawidłowo rozliczone. Wydatki były poniesione w sposób oszczędny i służyły terminowej realizacji zadań Biblioteki.

Biblioteka co do zasady prawidłowo ewidencjonowała materiały biblioteczne, prowadziła księgi inwentarzowe i poddawała zinwentaryzowane materiały kontroli wewnętrznej. Jedynie w przypadku 62 książek poświęconych Gminie Góra Świętej Małgorzaty i regionowi zaniechano ujęcia w księdze inwentarzowej księgozbioru.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja i realizacja zadań w zakresie zaspokajania potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa i upowszechniania wiedzy oraz kultury

Opis stanu faktycznego

1. Biblioteka została utworzona 1 stycznia 2017 r. na mocy uchwały Rady Gminy Świętej Małgorzaty⁶ jako samorządowa instytucja kultury – biblioteka publiczna. Uchwała określiła jej nazwę, siedzibę, teren i zakres działania. Uchwała nie określiła natomiast źródeł finansowania Biblioteki, co było niezgodne z art. 11 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach⁷, zgodnie z którym akt o utworzeniu biblioteki określa źródła finansowania.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Biblioteka.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Uchwała nr 121/XIX/2016 Rady Gminy Góra Św. Małgorzaty z dnia 28 listopada 2016 r. w sprawie utworzenia Gminnej Biblioteki Publicznej w Górze Św. Małgorzaty jako samorządowej instytucji kultury (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 9 grudnia 2016 r., poz. 5436).

⁷ Dz. U. z 2022 r., poz. 2393.

Przewodniczący Rady Gminy poinformował, że źródło finansowania Biblioteki zostało określone w jej statucie.

Zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy o bibliotekach, w nadanym Bibliotece statucie⁸ określono jej cele i zadania, organy i organizację, nazwy jednostek sprawujących nadzór merytoryczny nad jej działalnością oraz źródła finansowania. Statut nie określił zakresu działania i lokalizacji filii oraz oddziałów Biblioteki, ponieważ ich nie utworzono. Do podstawowych zadań Biblioteki należało zaspokajanie i rozwijanie potrzeb oświatowych, kulturalnych, informacyjnych i naukowych ogółu społeczeństwa oraz uczestniczenie w upowszechnianiu wiedzy i kultury, w tym:

- gromadzenie, opracowywanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych służących rozwijaniu czytelnictwa oraz zaspokajaniu potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu,
- udostępnianie zbiorów na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz, pośredniczenie w wymianie międzybibliotecznej i organizowanie obiegu wypożyczeń międzybibliotecznych,
- pełnienie funkcji ośrodka informacji biblioteczno-bibliograficznej, gromadzenie piśmiennictwa oraz materiałów dokumentujących dorobek kulturalny, gospodarczy i naukowy gminy,
- tworzenie oraz udostępnianie własnych komputerowych baz danych, katalogowych i bibliograficznych,
- prowadzenie działalności promującej Bibliotekę i czytelnictwo,
- organizowanie form pracy z czytelnikiem w celu popularyzowania sztuki, nauki oraz w celu upowszechniania dorobku kulturalnego regionu,
- współpraca z innymi bibliotekami, instytucjami, stowarzyszeniami oraz osobami fizycznymi i prawnymi w celu rozwijania i zaspokajania potrzeb oświatowych, naukowych i kulturalnych mieszkańców.

Spośród wskazanych w statucie podstawowych zadań w latach 2021-2023 Biblioteka nie realizowała:

- udostępniania zbiorów na miejscu – jak wyjaśniła Dyrektor, przyczyną braku realizacji tego zadania był brak zainteresowania czytelników tą formą działalności Biblioteki od czasu pandemii COVID-19,
- pośredniczenia w wymianie międzybibliotecznej i organizowania obiegu wypożyczeń międzybibliotecznych – jak wyjaśniła Dyrektor, przyczyną braku realizacji tego zadania był brak zainteresowania czytelników tytułami spoza zbiorów Biblioteki,
- tworzenia oraz udostępniania własnych komputerowych baz danych, katalogowych i bibliograficznych – jak wyjaśniła Dyrektor, przyczyną braku realizacji tego zadania było zatrudnienie w Bibliotece tylko jednej osoby, której wprowadzenie do bazy informatycznej danych dotyczących 15 036 zgromadzonych woluminów zajęłoby dużo czasu. Dodatkowo Dyrektor w złożonych wyjaśnieniach zwróciła uwagę, że wielość dostępnych na rynku bibliotecznych systemów informatycznych utrudniała wybór. Ponadto Dyrektor podniosła, że istotnym i oczekiwanym ułatwieniem byłby wspólny (centralny) katalog dla wszystkich bibliotek, z którego konkretna biblioteka mogłaby pobrać

⁸ Uchwała nr 122/XIX/2016 Rady Gminy Góra Św. Małgorzaty z dnia 28 listopada 2016 r. w sprawie nadania statutu Gminnej Bibliotece Publicznej w Górze Św. Małgorzaty (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 9 grudnia 2016 r., poz. 5437)

potrzebne opisy bibliograficzne książek, a proces katalogowania odbywałby się tylko raz.

Do fakultatywnych zadań Biblioteki wskazanych w Statucie zaliczono organizowanie konkursów, lekcji bibliotecznych, spotkań z czytelnikami, wycieczek promujących dorobek kultury i sztuki, ze szczególnym uwzględnieniem sztuki regionalnej, popularyzację sztuki filmowej i teatralnej oraz organizowanie wystaw i spotkań z autorami, artystami i twórcami kultury.

Dyrektor Biblioteki określił jej szczegółową organizację wewnętrzną w nadanym regulaminie organizacyjnym⁹.

Biblioteka skorzystała z przewidzianej w statucie możliwości powierzenia prowadzenia obsługi księgowej innej uprawnionej jednostce organizacyjnej i zawarła w tym zakresie porozumienie¹⁰ z Samorządową Administracją Placówek Oświatowych w Górze Świętej Małgorzaty¹¹. Biblioteka poinformowała Wójta Gminy Góra Świętej Małgorzaty o zamiarze zawarcia wskazanego porozumienia.

(akta kontroli str. 9-19, 245-246, 392-416, 461-462, 468-469)

2. Biblioteka została wpisana do rejestru instytucji kultury prowadzonych przez Gminę Góra Świętej Małgorzaty oraz założono dla niej księgę rejestrową instytucji kultury. Rejestr zawierał dane wskazane w art. 14 ust. 1a ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej¹² oraz był zgodne z wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 stycznia 2012 r. w sprawie sposobu prowadzenia i udostępniania rejestru instytucji kultury¹³. Ujawnione w rejestrze i księdze wpisy były zgodne ze stanem faktycznym.

(akta kontroli str. 3-8)

3. Zgodnie z artykułem 14 ust. 4 ustawy o bibliotekach Dyrektor określił w regulaminie zasady i warunki korzystania z biblioteki, w tym w szczególności:

- prawo do korzystania z biblioteki z uwzględnieniem przepisów o ochronie danych osobowych,
- zasady wypożyczania materiałów bibliotecznych i prolongaty terminów zwrotów
- zasady postępowania w przypadku przetrzymywania materiałów bibliotecznych po upływie terminu zwrotu i wysokość opłaty obciążającej czytelnika w przypadku zwłoki,
- zasady korzystania z czytelni,
- zasady postępowania w przypadku zagubienia, uszkodzenia i zniszczenia materiałów bibliotecznych, w tym obowiązek odkupienia lub w przypadku braku możliwości odkupienia – uiszczenia kwoty odpowiadającej wartości rynkowej pozycji.

(akta kontroli str. 22-25)

4. W całym okresie objętym kontrolą, w Bibliotece na jednym etacie zatrudniona była na zasadzie powołania na stanowisko Dyrektora jedna osoba z wykształceniem średnim bibliotekarskim, zgodnym z wymogami wynikającymi z art. 29 ust. 2 ustawy o bibliotekach.

W Bibliotece nie uregulowano zasad podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub doskonalenia zawodowego, co Dyrektor wyjaśniła tym, że jest jedyną osobą

⁹ Zarządzenie nr 2/2017 Dyrektora Gminnej Biblioteki Publicznej w Górze Św. Małgorzaty z dnia 20 stycznia 2017 r.

¹⁰ Porozumienie nr 1/2017 z dnia 2 stycznia 2017 r. zawarte pomiędzy Samorządową Administracją Placówek Oświatowych w Górze Św. Małgorzaty a Gminną Biblioteką Publiczną w Górze Św. Małgorzaty.

¹¹ Dalej: SAPO.

¹² Dz. U. z 2020 r. poz. 2393; dalej: uopdk.

¹³ Dz. U. poz. 189.

zatrudnioną. Z tej samej przyczyny Dyrektor nie wniosowała do organizatora o przyznanie środków na doskonalenie zawodowe.

W okresie objętym kontrolą, Dyrektor uczestniczyła w trzech szkoleniach zorganizowanych dla dyrektorów bibliotek i bibliotekarzy przez Miejską i Powiatową Bibliotekę Publiczną w Łęczycy, po jednym w każdym z kontrolowanych lat. Szkolenia obejmowały swoim zakresem m.in. zakup książek, formy pracy z czytelnikiem, organizację i funkcjonowanie warsztatu biblioteczno-informacyjnego, sporządzanie sprawozdań oraz plany pracy na 2024 r.

(akta kontroli str. 2, 20-21, 26-95, 420)

5. Liczba zarejestrowanych użytkowników i czytelników (użytkowników aktywnie wypożyczających) w latach 2021-2023 (do 31 października) utrzymywała się na zbliżonym poziomie – odpowiednio 429¹⁴, 415¹⁵ (spadek o 14, tj. o 3,3%) i 421 (wzrost o sześciu, tj. o 1,4%). Zbieżność liczby zarejestrowanych użytkowników i czytelników Dyrektor wyjaśniła tym, że nie wystąpiła sytuacja, w której użytkownik zapisał się do Biblioteki i nie wypożyczył książki.

Liczba wypożyczeń na zewnątrz w latach 2021-2023 (do 31 października) ulegała wahaniom i wynosiła odpowiednio 5 784¹⁶, 6 350¹⁷ (wzrost o 566, tj. o 9,8%) i 5 486¹⁸ (spadek o 864, tj. o 13,6%). W okresie objętym kontrolą, liczba udostępnień na miejscu wynosiła zero.

Biblioteka zaspokajała potrzeby oświatowe i kulturalne mieszkańców w szczególności udostępniając swoje zbiory na zewnątrz oraz organizując wydarzenia promujące czytelnictwo – konkursy recytatorskie i spotkania autorskie.

(akta kontroli str. 26-56, 88-89, 403-416, 420)

6. W latach 2021-2023 Biblioteka prawidłowo wypożyczała zbiory biblioteczne na zewnątrz, zapewniała możliwość skorzystania z komputera podłączonego do Internetu, jak również udostępniała Internet bezprzewodowo. Zorganizowane, w okresie objętym kontrolą, działania promocyjne i informacyjne obejmowały konkursy recytatorskie, konkurs plastyczny, spotkanie autorskie oraz wydarzenia dla dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym¹⁹, jak również udzielanie informacji bibliotecznych i rzeczowych czytelnikom²⁰ i publikowanie informacji o wydarzeniach dotyczących Biblioteki na stronie internetowej Urzędu Gminy Góra Świętej Małgorzaty. Biblioteka nie udostępniała zbiorów bibliotecznych na miejscu z uwagi na, jak już wskazano powyżej, brak zainteresowania czytelników. W Bibliotece nie wprowadzono udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami, ponieważ, jak oświadczyła Dyrektor, osoby takie nie korzystały z usług Biblioteki na miejscu.

(akta kontroli str. 366-373, 403-416, 461-466)

7. Z wyjaśnień udzielonych przez Dyrektora wynika, że w ramach dostosowywania świadczonych usług do zmieniających się potrzeb czytelników w Bibliotece istniała możliwość korzystania z komputera oraz Internetu. W okresie objętym kontrolą, brak było zainteresowania tą usługą, co Dyrektor wiązała z pandemią COVID-19.

¹⁴ Z tego 23 czytelników w wieku do 5 lat, 60 czytelników w przedziale wiekowym 6-12 lat, 33 czytelników w przedziale 13-15 lat, 41 w przedziale 16-19 lat, 31 w przedziale 20-24 lata, 110 w przedziale 25-44 lata, 78 w przedziale 45-60 lat i 53 w wieku powyżej 60 lat.

¹⁵ Z tego 18 czytelników w wieku do 5 lat, 61 czytelników w przedziale wiekowym 6-12 lat, 31 czytelników w przedziale 13-15 lat, 34 w przedziale 16-19 lat, 36 w przedziale 20-24 lata, 100 w przedziale 25-44 lata, 82 w przedziale 45-60 lat i 53 w wieku powyżej 60 lat.

¹⁶ Z tego 5 469 wypożyczeń książek i 315 wypożyczeń czasopism nieoprawnych.

¹⁷ Z tego 5 914 wypożyczeń książek i 436 wypożyczeń czasopism nieoprawnych.

¹⁸ Z tego 5 251 wypożyczeń książek i 235 wypożyczeń czasopism nieoprawnych.

¹⁹ Międzynarodowy Dzień Książki, Bal postaci z bajek, pasowanie na czytelników.

²⁰ W latach 2021-2023 (do 30 września) Biblioteka udzieliła łącznie 360 informacji, z tego w poszczególnych latach odpowiednio 45, 155 i 160.

W celu zwiększenia posiadanych zbiorów i poszerzenia oferty dla czytelników Biblioteka systematycznie dokonywała zakupu nowości wydawniczych. W latach 2021-2023 (do 30 września) Biblioteka nabyła łącznie 727 książek, przy wyborze których kierowano się, jak wyjaśniła Dyrektor, uwagami i sugestiami czytelników.

(akta kontroli str. 26-87, 420-421)

8. Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o bibliotekach, Biblioteka współpracowała z innymi instytucjami kultury, w tym w szczególności z Miejską i Powiatową Biblioteką Publiczną w Łęczycy oraz z Gminną Biblioteką Publiczną w Piątku, z którą zawarła porozumienie o współpracy. Biblioteka nie współpracowała z archiwami z uwagi na to, że we własnym zakresie zaspokajała potrzeby czytelników, a czytelnicy nie zgłaszali zainteresowania materiałami spoza zbiorów Biblioteki.

(akta kontroli str. 399-402, 461-462)

9. W latach 2021-2023 Biblioteka przekazała do Głównego Urzędu Statystycznego roczne sprawozdania statystyczne K-03 za lata 2020-2022. Przekazanie sprawozdań za poszczególne lata nastąpiło za pośrednictwem portalu sprawozdawczego odpowiednio 25 stycznia 2021 r., 20 stycznia 2022 r. i 12 stycznia 2023 r., tj. z zachowaniem wymaganych terminów.

Nie wszystkie dane wykazane w sprawozdaniach statystycznych K-03 były prawidłowe – dotyczyło to liczby wypożyczeń książek wykazanej w sprawozdaniu za 2022 r., niewykazania w sprawozdaniach za 2021 i 2022 r. uczestnictwa Dyrektora w szkoleniach dla dyrektorów bibliotek i bibliotekarzy oraz wielkości księgozbioru wykazanego w tych samych sprawozdaniach. Szerzej o tym w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 57-87, 90-95, 429)

10. Jak wynikało z treści statutu, przy Bibliotece nie została powołana rada biblioteczna ani inny organ o charakterze doradczym i opiniodawczym. Dyrektor wyjaśniła, że organy te nie zostały powołane z uwagi na ich fakultatywny charakter.

(akta kontroli str. 421)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Sprawozdania statystyczne K-03 za lata 2021 oraz 2022 r. do GUS sporządzone były w sposób nierzetelny. I tak:

a) W sprawozdaniu K-03 za 2021 r. liczba wypożyczeń książek wykazana w dziale 7 w pozycji 1 sprawozdania statystycznego K-03 za 2022 r. wyniosła 6 350. Z prowadzonego za ten sam rok dziennika biblioteki publicznej i ze sprawozdania z działalności Biblioteki w 2022 r. wynikało, że liczba wypożyczeń książek wyniosła 5 914. Wykazana w sprawozdaniu statystycznym K-03 liczba wypożyczeń książek w 2022 r. została zatem zawyżona o 436.

Dyrektor wyjaśniła, że przyczyną zaistniałego stanu rzeczy była pomyłka w obliczeniach – do liczby wypożyczeń książek wynoszącej 5 914 została dodana liczba wypożyczeń czasopism wynosząca 436.

(akta kontroli str. 78-89, 421)

b) w sprawozdaniach statystycznych K-03 za 2021 i 2022 r. w dziale 3 w pozycji 2 nie wykazano udziału Dyrektora w szkoleniach. Z przedłożonej dokumentacji wynikało natomiast, że zarówno w 2021, jak i w 2022 r., Dyrektor wzięła udział w szkoleniach zorganizowanych przez Miejską i Powiatową Bibliotekę Publiczną w Łęczycy dla dyrektorów bibliotek i bibliotekarzy.

Dyrektor wyjaśniła, że nie ujęła w sprawozdaniach wydarzeń, w których uczestniczyła w 2021 i 2022 r., ponieważ w jej ocenie były to seminaria wymagające udziału osób posiadających już odpowiednią wiedzę merytoryczną o danym zagadnieniu, a nie dostarczających tę wiedzę.

Zdaniem NIK powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie. Zorganizowane przez Miejską i Powiatową Bibliotekę Publiczną w Łęczycy wydarzenia wprost zostały nazwane szkoleniami dla dyrektorów i bibliotekarzy gminnych bibliotek publicznych. Co więcej, Dyrektor w sporządzonym na potrzeby kontroli NIK zestawieniu szkoleń pracowników zajmujących stanowiska biblioteczne, wykazała ww. szkolenia.

(akta kontroli str. 67-87, 90-95, 421)

- c) w sprawozdaniach statystycznych K-03 za 2021 i 2022 r. liczba książek wykazana w dziale 4 sprawozdań statystycznych K-03 za 2021 i 2022 r. była zaniżona o 62 książki poświęcone Gminie Góra Świętej Małgorzaty i regionowi. Zaniżona liczebność księgozbioru przesądziła o nierzetelności sprawozdań statystycznych w tej części.

Przyczyną zaistniałego stanu rzeczy było nieuwjęcie 62 książek w księdze inwentarzowej Biblioteki, o czym mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” w obszarze trzecim niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 78-87, 392-398)

OCENA CZĄSTKOWA

Biblioteka prawidłowo realizowała większość zadań w zakresie zaspokajania potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych ogółu społeczeństwa i upowszechniania wiedzy oraz kultury. W szczególności wypożyczała książki na zewnątrz, dbała o regularne powiększanie księgozbioru o nowości wydawnicze oraz organizowała wydarzenia mające na celu promocję Biblioteki i czytelnictwa. Wśród zadań nierealizowanych znalazły się: udostępnianie zbiorów na miejscu, pośredniczenie w wymianie międzybibliotecznej i organizowanie obiegu wypożyczeń międzybibliotecznych oraz tworzeniu i udostępnianiu własnych komputerowych baz danych, katalogowych i bibliograficznych, przy czym brak realizacji tych zadań wynikał z przyczyn obiektywnych.

Złożone przez Bibliotekę za lata 2021 i 2022 sprawozdania statystyczne K-03 zostały sporządzone nierzetelnie.

OBSZAR

2. Gromadzenie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2021-2023 (do 30 września) Biblioteka dysponowała księgozbiorem liczącym odpowiednio 14 642, 14 886 (wzrost o 244, tj. o 1,7%) i 15 036 (wzrost o 150, tj. 1%) książek²¹. W tym samym okresie nie wystąpiły ubytki w księgozborze. W liczbie książek, ujętych w księgozborze, nie uwzględniono jednak książek poświęconych Gminie Góra Świętej Małgorzaty i regionowi, o czym szerzej w punkcie 4 w obszarze trzecim niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Biblioteka gromadziła materiały biblioteczne dotyczące wiedzy o własnym regionie oraz dokumentujące jego dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy.

(akta kontroli str. 26-56, 67-87, 189, 392-398, 421)

²¹ W skład księgozbioru nie wchodziły czasopisma oprawne.

2. W latach 2021-2023 Biblioteka dysponowała pięcioma miejscami dla czytelników. Żadne z nich nie było przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Według oświadczenia Dyrektora – osoby z niepełnosprawnościami nie korzystały z usług Biblioteki na miejscu.

(akta kontroli str. 67-87, 366-373)

3. Biblioteka przechowywała i chroniła materiały biblioteczne zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi w tym zakresie, a jej pomieszczenia były prawidłowo zabezpieczone przed potencjalnymi zagrożeniami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Dla budynku Urzędu Gminy Góra Świętej Małgorzaty, w którym znajdowały się dwa pomieszczenia zajmowane przez Bibliotekę, opracowana została instrukcja bezpieczeństwa pożarowego, w skład której wchodziły plany ewakuacji budynku opracowane dla obu kondygnacji. Plany ewakuacji nie zostały wywieszane w budynku. Przebieg drogi ewakuacyjnej z Biblioteki został oznaczony w sposób wyraźny i trwały za pomocą tabliczek koloru zielonego ze strzałkami wskazującymi kierunek ewakuacji, które zostały umieszczone na ścianach budynku. Wytyczona droga ewakuacji prowadziła do, otwieranego na zewnątrz budynku, wyjścia ewakuacyjnego oznaczonego tabliczką koloru zielonego. W budynku znajdowało się również oświetlenie awaryjne umieszczone na suficie. Wytyczona droga ewakuacyjna była drożna, a jej przebieg według oznaczeń był zgodny z przebiegiem drogi ewakuacyjnej wynikającym z planów ewakuacji.

(akta kontroli str. 190-243, 366-373)

4. Z informacji uzyskanej od Wójta Gminy Góra Świętej Małgorzaty wynikało, że w budynku Urzędu Gminy, w którym mieściła się Biblioteka, nie przeprowadzono w latach 2021-2023 żadnych kontroli związanych z bezpieczeństwem.

(akta kontroli str. 248)

5. W budynku, w którym mieściła się Biblioteka, przestrzegano przepisów przeciwpożarowych. Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego regulowała m.in. zasady postępowania na wypadek pożaru oraz rozmieszczenie gaśnic. Dyrektor Biblioteki złożyła oświadczenie o przyjęciu instrukcji do wiadomości i zobowiązaniu się do jej przestrzegania.

Pomieszczenia Biblioteki wyposażone były w jedną gaśnicę, co było zgodne z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego. Znajdująca się w łatwo dostępnym i czytelnie oznakowanym miejscu gaśnica była sprawna, a termin jej kolejnego przeglądu technicznego wyznaczono na lipiec 2024 r.

(akta kontroli str. 190-244, 366-373)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

NIK ocenia pozytywnie gromadzenie, przechowywanie i ochronę materiałów bibliotecznych przez Bibliotekę.

Zbiory biblioteczne, w tym uwzględniające materiały dotycząca wiedzy o własnym regionie, były sukcesywnie powiększane i nie doznawały ubytków. Biblioteka przechowywała i chroniła materiały biblioteczne zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi w tym zakresie, a jej pomieszczenia były prawidłowo zabezpieczone przed potencjalnymi zagrożeniami wewnętrznymi i zewnętrznymi, w tym w szczególności przed pożarem.

3. Prowadzenie gospodarki finansowej

1. Zarządzeniem Dyrektora w Bibliotece wprowadzono zasady (politykę) rachunkowości²². Opisująca je dokumentacja sporządzona została w języku polskim i zawierała elementy wskazane w art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²³, w tym w szczególności określenie: roku obrotowego i wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych, metod wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego, sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów.

Zasady (polityka) rachunkowości nie zostały opracowane przez SAPO pomimo powierzenia jej sprawowania obsługi Biblioteki w zakresie rachunkowości.

Kierownik SAPO wyjaśniła, że dokument ten został opracowany wspólnie z Dyrektorem i wprowadzona jej zarządzeniem w związku z przyjętą ówczesnie interpretacją przepisów.

(akta kontroli str. 96-125, 472)

2. Gospodarka finansowa Biblioteki prowadzona była, zgodnie z art. 27 ust. 3 uopdk, w oparciu o plany finansowe ustalone na lata 2021-2023 na mocy zarządzeń Dyrektora²⁴. W planach uwzględniono:

- przychody, których głównym źródłem corocznie były dotacje od organizatora i, jednorazowo w 2023 r., od Narodowego Centrum Kultury²⁵,
- koszty, które obejmowały w szczególności planowane na dany rok wydatki na zakup wyposażenia (w tym książek), usługi obce, wynagrodzenia, podatki i opłaty, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia.

Zmiany w zakresie przychodów i kosztów Biblioteki dokonywane były, zgodnie z art. 52 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁶, na mocy zarządzeń I Dyrektora zmieniających plany finansowe na dany rok.

Wydatki, zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 3 uofp, ponoszone były na cele i w wysokościach ustalonych w planach finansowych.

(akta kontroli str. 126-172)

3. Plany finansowe Biblioteki uwzględniały wszystkie źródła osiągniętych przez nią przychodów i wszystkie ponoszone przez nią koszty. I tak:

- w 2021 r.:

²² Zarządzenie nr 1A/2017 Dyrektora Gminnej Biblioteki Publicznej w Górze Św. Małgorzaty z dnia 3 stycznia 2017 r. w sprawie zasad (polityki) rachunkowości, zakładowego planu kont, instrukcji obiegu dokumentów księgowych oraz instrukcji kasowej dla Gminnej Biblioteki Publicznej w Górze Św. Małgorzaty jako samorządowej instytucji kultury; zmienione zarządzeniem nr 10/2017 Dyrektora Gminnej Biblioteki Publicznej w Górze Św. Małgorzaty z dnia 29 grudnia 2017.

²³ Dz. U. z 2023 r. poz. 120; dalej: uor.

²⁴ Zarządzenie nr 1/2021 z dnia 19 stycznia 2021 r. w sprawie ustalenia planów finansowych na 2021 r., zarządzenie nr 2.2021 z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie zmiany w planie finansowym na 2021 r., zarządzenie nr 4.2021 z dnia 14 września 2021 r. w sprawie zmiany w planie finansowym na 2021 r., zarządzenie nr 5.2021 z dnia 22 listopada 2021 r. w sprawie zmiany w planie finansowym na 2021 r., zarządzenie nr 6.2021 z dnia 7 grudnia 2021 r. w sprawie zmiany w planie finansowym na 2021 r., zarządzenie nr 1.2022 z dnia 4 lutego 2022 r. w sprawie ustalenia planów finansowych na 2022 r., zarządzenie nr 2.2022 z dnia 8 listopada 2022 r. w sprawie zmiany w planie finansowym na 2022 r., zarządzenie nr 3.2022 z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany w planie finansowym na 2022 r., zarządzenie nr 1.2023 z dnia 1 lutego 2023 r. w sprawie ustalenia planów finansowych na 2023 r., zarządzenie nr 2.2023 z dnia 11 sierpnia 2023 r. w sprawie zwiększenia planu finansowego Gminnej Biblioteki Publicznej w Górze Św. Małgorzaty na podstawie umowy nr 13/2023/NCK/EPM dotyczącej finansowania zadania w ramach programu EtnoPolska Edycja 2023 ze środków finansowych Narodowego Centrum Kultury, zarządzenie nr 3.2023 z dnia 11 sierpnia 2023 r. w sprawie zmiany w planie finansowym na 2023 r., zarządzenie nr 4.2023 z dnia 25 września 2023 r. w sprawie zmiany w planie finansowym na 2023 r.

²⁵ Dalej: NCK.

²⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.; dalej: uofp.

- na przychody w łącznej kwocie 107 333 zł złożyły się: dotacja od organizatora w kwocie 107 320 zł (99,99% przychodów ogółem) i pozostałe przychody operacyjne w kwocie 13 zł (0,01%),
- na wydatki w łącznej kwocie 107 333 zł złożyły się: zakup materiałów za kwotę 15 198,33 zł (14,2% wydatków ogółem), w tym zakup książek za kwotę 7 919,14 zł (7,4%), zakup usług za kwotę 4 202,58 zł (3,9%), wynagrodzenia w kwocie 71 008 zł (66,2%), podatki i opłaty w kwocie 75 zł (poniżej 0,1%), ubezpieczenia społeczne i zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w kwocie 14 549,10 zł (13,5%) i pozostałe koszty (delegacje) w kwocie 2 299,99 zł (2,1%),
- w 2022 r.:
 - przychody w łącznej kwocie 107 320 zł pochodziły wyłącznie z dotacji od organizatora,
 - na wydatki w łącznej kwocie 107 320 zł złożyły się: zakup materiałów za kwotę 9 175,53 zł (8,5% wydatków ogółem), w tym zakup książek za kwotę 6 358,72 zł (5,9%), zakup usług za kwotę 2 295,83 zł (2,1%), wynagrodzenia w kwocie 77 000 zł (71,7%), podatki i opłaty w kwocie 36 zł (poniżej 0,1%), ubezpieczenia społeczne i zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w kwocie 16 469,08 zł (15,3%) i pozostałe koszty (delegacje) w kwocie 2 343,56 zł (2,2%),
- w 2023 r.:
 - na przychody w łącznej kwocie 158 000 zł złożyły się dotacje: od organizatora w kwocie 133 000 zł (84,2% przychodów ogółem) i od Narodowego Centrum Kultury w kwocie 25 000 zł (15,8%),
 - w I półroczu na wydatki w łącznej kwocie 61 414,42 zł złożyły się: zakup materiałów za kwotę 5 561,62 zł (9% wydatków ogółem), w tym zakup książek za kwotę 2 955,16 zł (4,8%), zakup usług za kwotę 2 063,86 zł (3,4%), wynagrodzenia w kwocie 42 888 zł (69,8%), ubezpieczenia społeczne i zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w kwocie 9 352,77 zł (15,2%) i pozostałe koszty (delegacje) w kwocie 1 548,17 zł (2,5%).

We wszystkich skontrolowanych latach zaplanowane przychody i wydatki²⁷ zostały zrealizowane w 100%.

(akta kontroli str. 126-172)

4. Ewidencja materiałowa zaprowadzona w Bibliotece w latach 2021-2023 (do 31 października) obejmowała:

- sumaryczną (wstępną) ewidencję wpływów prowadzoną w jednym rejestrze przybytków wspólnym dla wszystkich rodzajów wpływów, który był zgodny z wzorem określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29 października 2008 r. w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych²⁸ i w którym w latach 2021-2023 (ostatni wpis z 27 października) ujęto łącznie 74 dowody wpływów (faktury nabycia książek²⁹), z tego za poszczególne lata odpowiednio 30, 26 i 18;
- szczegółową ewidencję wpływów w księdze inwentarzowej księgozbioru, w której ujęto książki włączone do zbiorów, w tym książki, których nabycie udokumentowano fakturami, o których mowa w tiret powyżej; w księdze inwentarzowej księgozbioru nie ujęto 62 książek poświęconych Gminie Góra

²⁷ Nie dotyczy 2023 r., ponieważ kontrola zakończyła się przed jego zakończeniem.

²⁸ Dz. U. z 2008 r. Nr 205, poz. 1283.

²⁹ Wszystkie faktury zawierały naniesioną pieczęć z datą wpływu, akceptację merytoryczną Dyrektora, ślad rewizyjny po sprawdzeniu pod względem formalno-rachunkowym oraz zatwierdzenie do wypłaty, co było zgodne zarówno z obowiązującą w Bibliotece instrukcją obiegu dokumentów, jak i rozporządzeniem w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych.

Świętej Małgorzaty i regionowi, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”,

- sumaryczną ewidencję ubytków w rejestrze ubytków, który był zgodny z wzorem określonym w załączniku nr 7 do przywołanego wyżej rozporządzenia i w którym w okresie objętym kontrolą nie odnotowano ubytków,
- finansowo-księgową ewidencję wpływów i ubytków – zgodnie z zakładowym planem kont na koncie 014 „Zbiory biblioteczne” w latach 2021-2023 (do 27 października) zaewidencjonowano zwiększenia wartości zbiorów bibliotecznych na podstawie dowodów źródłowych – faktur nabycia książek. Nie ewidencjonowano zmniejszenia wartości zbiorów, ponieważ w kontrolowanym okresie nie wystąpiły ubytki.

Zgodnie z § 12 rozporządzenia w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych, za 2021 r. w 2022 r. i za 2022 r. w 2023 r. sporządzono zestawienia zinwentaryzowanych jednostek ewidencyjnych, które były zgodne z wzorem określonym w załączniku nr 4 do przywołanego rozporządzenia.

Zgodnie z §§ 27 i 28 przywołanego powyżej rozporządzenia, Biblioteka ustalała raz w roku według stanu na 31 grudnia zgodność wartości zbiorów bibliotecznych wykazanej w ewidencji szczegółowej z wartością wykazaną na koncie 014 „Zbiory biblioteczne”; obie wartości były zgodne.

(akta kontroli str. 250-263, 374-376, 421, 423-425)

5. Biblioteka prowadziła księgę inwentarzową księgozbioru, która była zgodna z wzorem określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych. Księga inwentarzowa została zaprowadzona 18 lutego 2014 r. w postaci papierowej, bez wykorzystania narzędzi informatycznych. Składała się z ponumerowanych stron i przesnurowanych kart, przy czym końce sznurka były przytwierdzone do ostatniej strony naklejką z pieczęcią Urzędu Gminy Góra Świętej Małgorzaty. Obok pieczęci Kierownik ówczesnej Gminnej Biblioteki Publicznej i Skarbnik Gminy potwierdzili podpisem treść klauzuli podającej liczbę stron (198) oraz liczbę (3 960) i numery (od 28 741 do 32 700) pozycji inwentarzowych.

W księdze inwentarzowej nie ewidencjonowano czasopism prenumerowanych przez Bibliotekę z uwagi na to, że, jak wyjaśniła Dyrektor, zaprenumerowane czasopisma nie stanowiły kompletnego rocznika i jednocześnie nie były wydawnictwami cennymi i ważnymi dla Biblioteki.

Kontrola wewnętrzna zinwentaryzowanych materiałów polegała na ujmowaniu ilościowym i wartościowym ich stanu i zachodzących w nim zmian. Materiały biblioteczne były ewidencjonowane po sprawdzeniu zgodności z dowodami wpływu (fakturami zakupu). Po wpisaniu do księgi inwentarzowej nabytych książek, ich numery inwentarzowe nanoszone były na dowody wpływu. Raz w roku wartość zbioru ustalona na podstawie ewidencji szczegółowej porównywana była z wartością wynikającą z ewidencji majątkowej. Z uwagi na brak wolnego dostępu czytelników do materiałów Biblioteki skontrum było przeprowadzane co 10 lat, a ostatnie miało miejsce w 2018 r.

(akta kontroli str. 366-373, 421-422, 426-427, 430-431)

6. Wójt Gminy Góra Świętej Małgorzaty określił zasady przyznawania, przekazywania i rozliczania dotacji podmiotowych z budżetu Gminy dla samorządowych instytucji kultury zarządzeniem³⁰, zgodnie z którym dotacja przeznaczona była na dofinansowanie bieżącej działalności Biblioteki w zakresie realizowanych zadań

³⁰ Zarządzenie nr 4/2017 Wójta Gminy Góra Świętej Małgorzaty z dnia 25 stycznia 2017 r. w sprawie określenia zasad przyznawania, przekazywania i rozliczania dotacji podmiotowej z budżetu Gminy Góra Świętej Małgorzaty dla samorządowych instytucji kultury.

statutowych. Biblioteka zobowiązana była do rozliczenia dotacji do 31 stycznia następnego roku, a wzór rozliczenia dotacji stanowił załącznik do zarządzenia.

W latach 2021-2023 (do 31 października) Biblioteka otrzymała łącznie 372 640 zł dotacji, z tego w poszczególnych latach odpowiednio 107 320 zł (dotacja podmiotowa z budżetu Gminy Góra Świętej Małgorzaty), 107 320 zł (dotacja podmiotowa z budżetu Gminy) i 158 000 zł (dotacja podmiotowa z budżetu Gminy w wysokości 133 000 zł oraz dotacja celowa na zakup strojów ludowych od Narodowego Centrum Kultury w wysokości 25 000 zł).

Dotacje podmiotowe z budżetu Gminy na lata 2021-2022 zostały wykorzystane na sfinansowanie bieżącej działalności Biblioteki, tj. zgodnie z przeznaczeniem. Dotacje były wydatkowane w całości w roku, na który je przyznano i prawidłowo rozliczone. Dotacja na 2023 r. do 31 października została wykorzystana w kwocie 129 587,42 zł (97,4%) i z uwagi na niezakończenie roku nie została rozliczona.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora dotacje podmiotowe były wystarczające do realizacji zadań statutowych Biblioteki.

Dotacja celowa od NCK została przyznana Bibliotece na jej wniosek³¹. W treści wniosku wskazano, że dofinansowywane zadanie polegało na zakupie strojów ludowych z regionu łęczyckiego dla kapeli ludowej i zespołu śpiewaczego. Łączna wartość zadania wynosiła 32 472 zł, w tym 25 000 zł stanowiły środki od NCK. We wniosku określono również harmonogram realizacji zadania oraz cele i wskaźniki do osiągnięcia.

Na podstawie umowy zawartej z NCK³² Biblioteka została zobowiązana m.in. do wydatkowania w terminie do 17 października 2023 r. środków finansowych na realizację zadania oraz do dostarczenia w terminie do 16 listopada 2023 r. raportu końcowego z realizacji zadania zawierającego sprawozdanie merytoryczne i rozliczenie finansowe. Środki finansowe w wysokości 32 472 zł zostały wydatkowane na nabycie strojów regionalnych 25 sierpnia 2023 r., tj. zgodnie z umową. Raport końcowy z realizacji zadania zawierający sprawozdanie merytoryczne i rozliczenie finansowe został złożony 27 października 2023 r. i zaktualizowany 16 listopada 2023 r., tj. z zachowaniem terminu określonego w umowie.

NCK zaakceptowało raport końcowy z realizacji zadania i rozliczyło dofinansowanie 22 listopada 2023 r.

(akta kontroli str. 162, 169, 249, 270-365, 422)

7-8. Biblioteka nie posiadała należności i zobowiązań według stanu na 31 grudnia 2021 i 2022 r. oraz na 30 września 2023 r. Kwartalne sprawozdania Biblioteki o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych Rb-N i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji Rb-Z za IV kwartał 2021 i 2022 r. oraz za III kwartał 2023 r. zostały przekazane do Urzędu Gminy Góra Świętej Małgorzaty odpowiednio 28 stycznia 2022 r., 23 stycznia 2023 r. i 9 października 2023 r. przez kierownika SAPO, tj. w trybie i terminie wynikającym z załącznika nr 7 do rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych³³.

(akta kontroli str. 156-188, 264-269)

³¹ Wniosek o dofinansowanie zadania realizowanego ze środków pozostających w dyspozycji Dyrektora NCK w ramach programu EtnoPolska Edycja 2023 z dnia 16 stycznia 2023 r., skorygowany 26 maja i 20 czerwca 2023 r.

³² Umowa nr 13/2023/NCK/EPM dotycząca dofinansowania zadania w ramach Programu EtnoPolska Edycja 2023 ze środków finansowych NCK zawarta w dniu 4 lipca 2023 r. między NCK a Biblioteką.

³³ Dz. U. z 2023 r. poz. 652.

9. Wydatki na zakup towarów i usług w latach 2021-2023 dokonywane były zgodnie z planem finansowym. Żaden z wydatków nie przekroczył kwoty 130 000 zł, o której mowa w art. 37a uopdk i w art. 2 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych³⁴. Zakupy książek, o których mowa w punkcie 3 powyżej, dokonywane były od jednego dostawcy (71 spośród 74 wszystkich nabyć nowości wydawniczych w latach 2021-2023), wybranego w oparciu o najlepsze zaoferowane warunki sprzedaży, ustalone przez Dyrektora Biblioteki w wyniku rozeznania telefonicznego przeprowadzonego u trzech dostawców książek. Obok zakupów książek Biblioteka dokonywała zakupów materiałów za kwoty odpowiednio: 7 279,19 zł, 2 816,81 zł, 2 606,46 zł oraz zakupów usług telekomunikacyjnych i pozostałych za kwoty odpowiednio 4 202,58 zł, 2 295,83 zł, 2 063,83 zł. Wydatki te były ponoszone w celu realizacji zadań Biblioteki, w tym m.in. na zakup nagród książkowych, tuszu do drukarki, materiałów biurowych, strojów ludowych, okularów korekcyjnych oraz na prenumeratę, usługę remontową, usługę sprzątnia, serwis pogwarancyjny oprogramowania i honorarium za spotkanie autorskie.

(akta kontroli str. 126-155, 159-162, 166-172, 377-391, 428, 432-458)

10. Biblioteka prawidłowo sporządziła sprawozdania z wykonania planu finansowego półroczne – za I półrocza 2021, 2022 i 2023 r. oraz roczne – za 2021 i 2022 r. Uwzględniono w nich stan należności i zobowiązań, w tym wymagalnych, ich szczegółowość i ujęte w nich kwoty odpowiadały szczegółowości planów finansowych i ujętym w nich kwotom, zaś dane dotyczące wykonania były zgodne z danymi w sprawozdaniach finansowych. Sprawozdania półroczne zostały przekazane do organizatora odpowiednio 6 lipca 2021 r., 6 lipca 2022 r. i 4 lipca 2023 r., zaś sprawozdania roczne 4 lutego 2022 r. i 18 stycznia 2023 r., tj. z zachowaniem terminów wynikających z art. 265 uofp.

(akta kontroli str. 126-172)

11. Biblioteka nie posiadała własnej nieruchomości, zajmowała dwa pomieszczenia o łącznej powierzchni 66 m² w budynku Urzędu Gminy Góra Świętej Małgorzaty. Biblioteka nie ponosiła kosztów z tytułu korzystania z tych pomieszczeń. Biblioteka nie udostępniała zajmowanych przez siebie pomieszczeń podmiotom trzecim i nie osiągnęła z tego tytułu żadnych przychodów.

(akta kontroli str. 67-87, 422)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W księdze inwentarzowej księgozbioru nie ujęto 62 książek poświęconych Gminie Góra Świętej Małgorzaty i regionowi. Stanowiło to naruszenie § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych, zgodnie z którym szczegółowa ewidencja wpływów (prowadzona, jak stanowi § 7 ust. 1 powołanego rozporządzenia, w księdze inwentarzowej) obejmuje materiały włączane do zbiorów.

Dyrektor wyjaśniła, że przyczyną zaistniałego stanu rzeczy było pozyskanie ww. materiałów na spotkaniach promujących region, spotkaniach autorskich i innych podobnych wydarzeniach, tj. w okolicznościach niesprzyjających sporządzeniu i podpisaniu protokołów przyjęcia przez Bibliotekę darów. Brak dokumentu źródłowego z kolei stał na przeszkodzie wprowadzeniu materiałów do księgi inwentarzowej. Ponadto Dyrektor podniosła, że część materiałów została uznana za nisko cenne, co również przesądziło o ich nieujmowaniu w księdze inwentarzowej.

(akta kontroli str. 392-398, 461-462)

³⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1605.

OCENA CZĄSTKOWA

Biblioteka prawidłowo prowadziła gospodarkę finansową. Dokumentacja opisująca przyjęte zasady (politykę) rachunkowości spełniała wymogi określone w uor oraz odzwierciedlała specyfikę jednostki, chociaż nie została opracowana przez jednostkę organizacyjną, której Biblioteka powierzyła sprawowanie obsługi w zakresie rachunkowości. Gospodarka finansowa Biblioteki prowadzona była w oparciu o plany finansowe opracowane na wszystkie kontrolowane lata i uwzględniające wszystkie źródła przychodów. Biblioteka prawidłowo i terminowo składała organizatorowi półroczne informacje i roczne sprawozdania z wykonania jej planów finansowych. Dotacje podmiotowe i celowe, stanowiące dominujące źródło przychodów Biblioteki, były wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i prawidłowo rozliczone. Wydatki były poniesione w sposób oszczędny i służyły terminowej realizacji zadań Biblioteki.

Biblioteka co do zasady prawidłowo ewidencjonowała materiały biblioteczne, prowadziła księgi inwentarzowe i poddawała zinwentaryzowane materiały kontroli wewnętrznej. Jedynie w przypadku 62 książek poświęconych Gminie Góra Świętej Małgorzaty i regionowi nie ujęto ich w księdze inwentarzowej księgozbioru.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Skorygowanie sprawozdań statystycznych K-03 Biblioteki za lata 2021 i 2022 poprzez podanie w nich rzetelnych danych dotyczących liczby wypożyczeń książek, udziału Dyrektora Biblioteki w szkoleniach oraz liczby książek w zgromadzonym księgozbiorze.
2. Ujęcie w księdze inwentarzowej księgozbioru nieujętych w niej wchodzących w skład księgozbioru 62 książek poświęconych Gminie Góra Świętej Małgorzaty i regionowi.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 19 stycznia 2024 r.

Kontroler
Rafał Gorgoń
Główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektor
Piotr Walczak

.....
podpis